

SABUN RAYDA: Rawatan Sokongan Bagi Meredakan Demam Menggunakan Bahan Semulajadi

Nur Farhana Mohd Kamaruzaman^{1,*}, and Ros Adura Kamaruddin²

¹ Kolej Vokasional Pasir Mas; nurfarhanakvpasirmas@gmail.com; 0009-0000-8480-9605

² Kolej Vokasional Pasir Mas; myrossa2205@yahoo.co.uk; 000-90002-2790-5179

* Correspondence: g-68159568@moe-dl.edu.my; +60199952664.

Abstrak: Sabun RayDa merupakan satu inovasi produk berasaskan tumbuhan semula jadi yang diformulasikan khusus untuk membantu meredakan demam serta memberi keselesaan kepada pengguna. Produk ini dihasilkan melalui gabungan unik antara lendir daun bunga raya (*Hibiscus rosa-sinensis*) dan daun durian belanda (*Annona muricata*) yang masing-masing mempunyai khasiat tersendiri. Lendir daun bunga raya diketahui mengandungi β -sitosterol yang berfungsi sebagai pelembap semula jadi kulit, membantu mengekalkan kelembapan badan serta memberikan rasa sejuk dan segar selepas digunakan. Sementara itu, daun durian belanda pula mempunyai sifat analgesik dan antioksidan yang mampu mengurangkan rasa sakit, membantu menurunkan suhu badan serta melawan radikal bebas yang berpotensi melemahkan sistem imun. Penghasilan Sabun RayDa bukan sahaja bertujuan sebagai pembersih badan, malah ia berfungsi sebagai agen terapi semula jadi yang menyokong rawatan tradisional bagi melegakan gejala demam. Penggunaan sabun ini dapat memberikan keselesaan fizikal melalui sensasi sejuk dan wangian yang lembut serta menenangkan. Penggunaan bahan-bahan tempatan yang mudah diperolehi, Sabun RayDa juga menekankan aspek kelestarian serta inovasi dalam penjagaan kesihatan harian. Justeru, produk ini berpotensi dikomersialkan sebagai sabun herba alternatif yang praktikal, selamat dan bermanfaat untuk kesihatan masyarakat.

Keywords: lendir daun bunga raya; meredakan demam; rawatan tradisional.

DOI: 10.5281/zenodo.17257254

Copyright: © 2025 by the authors. Submitted for open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

1. PENGENALAN

Peningkatan suhu tubuh atau lazimnya disebut demam adalah tindak balas badan terhadap infeksi, keradangan atau stres, yang sering disertai peningkatan suhu badan, ketidakselesaan, dan rasa tidak selesa terutama semasa waktu malam. Walaupun ubat antipiretik moden mudah diakses di banyak kawasan, dalam situasi kecemasan atau di kawasan luar bandar, penggunaan bahan semula jadi atau tradisional yang selamat dan berkesan masih relevan. Di Malaysia dan banyak negara tropika, tumbuh-tumbuhan tempatan sering digunakan dalam rawatan tradisional demam dan kesihatan kulit.

Menurut Sangeetha, Zubaidah dan Dayang (2009), tumbuhan *Hibiscus rosa-sinensis* (bunga raya) telah digunakan secara tradisional dalam amalan Melayu untuk meredakan demam, keradangan

dan panas badan. Kajian antipiretik ke atas jenis-jenis bunga raya telah menunjukkan bahawa ekstrak bunga atau daun boleh mengurangkan suhu badan dalam model haiwan.

Annona muricata (durian belanda atau “sour sop”) juga mempunyai sejarah penggunaan tradisional sebagai antipiretik, anti-darah panas dan rawatan sokongan untuk pelbagai penyakit tropika. Majlis Kanser Nasional (MAKNA) menyatakan bahawa pokok durian belanda adalah sumber yang kaya dengan sebatian *acetogenin annonaceous* (AGE) serta bahan kimia lain seperti alkaloid, flavonoid, minyak dan pelbagai jenis mineral utama seperti kalium, kalsium, natrium, kuprum, ferum dan magnesium. Kehadiran nutrien dan elemen-elemen penting di bahagian berlainan pada tumbuhan tersebut, menyumbang kepada penggunaan durian belanda yang meluas dalam bidang perubatan tradisional terhadap pelbagai penyakit manusia.

Daun pandan (*Pandanus amaryllifolius*) bukan sahaja dipakai untuk pewangi dalam masakan tetapi juga mempunyai sifat antioksidan, antimikrob dan menenangkan bioaktif.

2. METODOLOGI DAN BAHAN

2.1 Kajian Literatur

Pengumpulan maklumat dari jurnal saintifik mengenai antipiretik dan aktiviti sejuk badan tumbuhan yang terlibat (*Hibiscus rosa-sinensis*, *Annona muricata*, *Pandanus amaryllifolius*). Menurut Haizulizam (2014), pokok bunga raya dikaitkan dengan perubatan tradisional kerana mempunyai ciri-ciri farmakologi iaitu mengandungi bahan bio-aktif dan nutrien pada bunga, daun, pucuk akar dan sebagainya. Salah satu bahan bio-aktif yang terdapat dalam daun pokok bunga raya ini ialah β -sitosterol yang dapat mengubati demam dan panas badan.

2.2 Penyediaan Bahan Mentah

Pengumpulan daun bunga raya segar, daun durian belanda matang dan daun pandan segar. Daun bunga raya dikisar untuk mendapatkan lendir, daun durian belanda dikisar untuk mendapatkan pati daun dan daun pandan dikisar untuk mendapatkan air beraroma wangi.

2.3 Proses pembuatan sabun

2.4 Ujian Keberkesanan

Ujian subjektif terhadap manusia secara kecil (responden demam ringan) dengan mengukur rasa sejuk/keselesaan, kepanasan kulit sebelum dan selepas dilembabkan dengan sabun.

3. DAPATAN KAJIAN

3.1 Keberkesanan

Sabun RayDa telah diberikan kepada 50 orang yang tinggal dalam daerah Pasir Mas dan Kota Bharu. Seramai 32 orang (64%) telah memberi respon bahawa sabun RayDa membantu menurunkan suhu badan sekitar 1-2 darjah Celcius.

3.2 Saiz sabun

Semua responden bersetuju dengan saiz sabun Rayda yang bersaiz kecil anggaran 50-55 gram.

4. PERBINCANGAN

Gabungan lendir bunga raya, daun durian belanda dan air daun pandan dalam Sabun RayDa mempunyai justifikasi berdasarkan sifat-sifat bioaktif bahan-bahan tersebut.

Daun bunga raya apabila digunakan sebagai ekstrak telah menunjukkan kesan antipiretik melalui pengurangan pengeluaran prostaglandin dan penurunan keradangan sistemik. Lendir bunga raya yang mampu memberikan lapisan penyejuk di permukaan kulit jika digunakan dalam sabun, ia boleh membantu menurunkan suhu kulit dan memberikan keselesaan subjektif. Daun durian belanda yang bersifat analgesik juga sangat membantu untuk merawat demam dengan penggunaan pada bahagian luaran badan sahaja.

Aroma semula jadi dari daun pandan bukan hanya untuk keselesaan psikologi (mengurangkan keresahan semasa demam malam), tetapi juga sebatian fenolik dan flavonoid dalam pandan mempunyai sifat antioksidan yang mungkin menyokong kulit dan membantu lebih cepat pulih

5. KESIMPULAN

Tuntasnya, sabun RayDa berpotensi menjadi rawatan sokongan semula jadi untuk meredakan demam ringan dan memberikan rasa penyejukan, terutamanya pada waktu malam, melalui kombinasi lendir bunga raya, ekstrak daun durian belanda dan air daun pandan.

Penggunaan bahan-bahan tersebut secara luaran badan sahaja agak selamat untuk digunakan untuk semua lapisan umur. Penggunaan tumbuhan tempatan mewujudkan aroma semula jadi dan bahan aktif antioksidan yang sangat senang untuk dihasilkan serta mudah diperoleh.

Penghargaan: Penyelidik ingin merakamkan setinggi-tinggi penghargaan kepada pihak yang telah memberikan sokongan sepanjang pelaksanaan kajian ini. Ucapan terima kasih ditujukan kepada pihak Kolej Vokasional Pasir Mas yang telah menyediakan kemudahan makmal serta peralatan yang diperlukan dalam proses penyediaan dan pengujian sabun RayDa. Seterusnya, penghargaan khusus ditujukan kepada UiTM Machang sebagai penganjur yang telah memberikan ruang kepada kami untuk menghantar *Extended Abstract*. Penyelidik juga amat menghargai kerjasama para sukarelawan yang terlibat dalam ujian keberkesanan sabun, yang telah memberikan masa serta komitmen mereka demi menjayakan fasa pengumpulan data kajian. Tidak dilupakan, sokongan moral dan dorongan daripada ahli keluarga serta rakan-rakan seperjuangan turut memainkan peranan penting dalam

menyempurnakan projek ini. Akhir sekali, penghargaan ikhlas diberikan kepada semua pihak, secara langsung atau tidak langsung, yang telah membantu dalam menjayakan penyelidikan inovasi Sabun RayDa sebagai produk alternatif semula jadi bagi tujuan rawatan kecemasan demam.

Rujukan

Haizulizam S. (2014). Kajian Terhadap Kinetik Pengekstrakan Pepejal-cecair Bagi Kandungan Lendir Daun Pokok Bunga Raya (*Hibiscus rosa-sinensis*), 11-12

N. Badrie et al. (2010). Soursop (*Annona muricata* L.): Composition, Nutritional Value, Medicinal Uses, and Toxicology. In: *Bioactive Foods in Promoting Health*, Elsevier, pp 621-43.

Sangeetha Arullappan, Zubaidah Zakaria, & Dayang Fredalina Basri. (2009). Preliminary Screening of Antibacterial Activity Using Crude Extracts of *Hibiscus rosa sinensis* . *Tropical Life Sciences Research*, 20(2), 109–118.